फक्ताङलुङ गाउँपालिकाको सभाको सोह्रौं अधिवेशन मा मिति २०८२ साल अषाढ १० गतेका दिन गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री रविन साम्रा लिम्बुले प्रस्तुत गर्नु भएको

आर्थिक बर्ष २०८२।८३ को
वजेट वक्तव्य(आय व्ययको विवरण सहित)
गाउँ सभाबाट स्वीकृत मितिः २०८२.०३.१०

फक्ताङलुङ गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
तापेथोक, ताप्लेजुङ

फक्ताङलुङ गाउँपालिका

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

आज मिति २०८२ साल अषाढ १० गते म यस गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले श्रीमान गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यूको निर्देशानुसार यस गरिमामय फक्ताङलुङ गाउँ सभाको १८ औ अधिवेशनमा गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक बर्षका लागि तय गरेको राजस्व तथा व्ययको अनुमान प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु । यस गौरवपूर्ण क्षणमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनका खातिर विभिन्न कालखण्डमा भएका ऐतिहासिक जन आन्दोलन तथा घटनाहरुमा बलिदानी पुर्ण जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

स्थानीय तहको निर्वाचन २०७९ बाट विभिन्न पदमा निर्वाचित भए पश्चात तीन आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम संचालन गरी त्यसको समिक्षा गर्दै आगामी आर्थिक वर्ष गाउँपालिकाको श्रोतलाई अझ बढी मितव्ययी, विवेकपूर्ण, प्रभावकारी र जनउत्तरदायी रुपले परिचालन गर्नुपर्दछ भन्ने मान्यताका साथ बजेट तर्जुमा गरिएकोछ । संविधानले व्यवस्था गरे अनुसारका नागरिकका मौलिक हक र सर्वसाधरणहरुको कल्याणका लागि नागरिकहरुलाई प्रभावकारी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा ध्यान दिईएकोछ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

फक्ताङलुङ गाउँपालिकाले आफ्नो चौतर्फी विकासमा धेरै चुनौती एवं समस्याहरु पार गर्दै गाउँपालिकाको सर्वपक्षीय विकासमा यथाशक्य रुपमा अगाडी बढिरहेको छ । तथापि भौगोगिक रुपमा अत्यन्तै ठुलो र दुर्गम भुगोल, भौगोलिक विविधता, हावापानी संस्कृती एवं सामाजिक विविधताका दृष्टीले यस गाउँपालिकाको विकास निर्माण कार्य सबै बस्ति र समाजमा सहज छैनन् । यिनै विषम परिस्थिका माझमा यस गाउँपालिकाले निम्न चुनौतीहरुक सामना गर्दै विकास निर्माणमा अगाडी बढ्नु परेकोछ ।

क. जल, जंगल जमित आदि प्राकृतिक सम्पदा एवं मानव संशाधनको उपयोग र परिचालन गरी समाजको चौतर्फी विकास गर्न सक्ने सम्भावना रहेर पनि लगानिका लागि साधनको सीमितताको कारणले गर्दा प्रृतिक सम्पदा एवम मानव संशाधनको उचित व्यवस्थापन र संरक्षण गर्न गराउन चुनौतीपूर्ण रहेकोछ ।

विविध चुनौती र समस्या हुँदाहुदै पनि समयानुकुल सामाजिक चेतनाको परिवर्तनसँगै सबै चुनौतीहरुलाई क्रमश सामना गर्दै अगाडि बढ्न सक्ने क्षमता समाजमा रहेको हुदाँ फक्ताङलुङ गाउँपालिकाको सर्वपक्षीय सहकार्यका साथ गाउँपालिकाबासीहरुको उक्त क्षमताको उपयोग गर्दै अघि बढ्न ढृढ संङ्कल्पित छु ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

आगामी आर्थिक बर्षका लागि बजेट तर्जुमा गर्दा देहाय बमोजिमका आधारहरु लिइएकोछ ।

- **नेपालको संविधनले परिलक्षित गरेका राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरु,**
- **नेपाल सरकारको चालु पञ्चवर्षीय योजनाले निर्धारण गरेका लक्ष्य रणनीति तथा प्राथमिताहरु**
- **नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको वार्षीक नीति तथा कार्यक्रम**

- दिगो विकासका लक्ष्यहरु(Sustainable Development Goals) ले निर्धारण गरेका प्रमुख क्षेत्रहरु
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले गरेका व्यवस्थाहरु
- फक्ताङलुङ गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजनाले तय गरेका आधारहरु
- स्थानीय तहको वर्षीक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ ले गरेका व्यवस्थाहरु
- नेपाल सरकारका क्षेत्रगत नीतिहरु,
- नेपाल सरकार तथा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट समय समयमा प्राप्त मार्गदर्शन तथा निर्देशनहरु,
- प्रदेश सरकारले तय गरेको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरु,
- प्रदेश सरकारका विषय क्षेत्रगत नीतिहरु तथा योजनाहरु,
- फक्ताङलुङ गाउँपालिकाका र विभिन्न राजनीतिक दलको चुनावी घोषणापत्र तथा विभिन्न विषयगत शाखा, गैसस, नीजि क्षेत्र तथा नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझाबहरु,
- वस्ति स्तरिय भेला/ वडा भेला, वडा समितिबाट प्राथमिकीकरण, राजश्व परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा सिमा निर्धारण समिति तथा अन्य विषयगत समितिहरु हुदैं सहभागितामूलक र समावेशी योजना तर्जुमा प्रकृया द्वारा प्राथमिकीकरण सहित प्राप्त भएका योजनाहरु,
- वडा कार्यालयहरुबाट प्राप्त तथ्याङ्क एव सूचना आदि,
- संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तह(समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन २०७७ का मुख्यमुख्य प्रावधानहरु
- स्थानीय तहको संस्थागत स्व मुल्यांकन सम्बन्धि भएका व्यवस्थाहरु,

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म यस फक्ताङलुङ गाउँपालिकाको दिगो विकासका लागि “फक्ताङलुङको पहिचान: अलैची, जडीबुटी, जलविद्युत र पर्यटन” भन्ने मुल लक्ष्यलाई निरन्तर रुपले अगाडी बढाउन यस सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत बजेटका आधारभूत सोच, उद्देश्य , प्राथमिकताहरु तथा विभिन्न कार्यक्रमहरु देहाय अनुसार रहेको जानकारी गराउन चाहान्छु।

आधारभूत सोचहरु

- पारदर्शी,जनसहभागितामूलक र जनउत्तरदायी विकास प्रशासन मार्फत आन्तरिक क्षमताको विकास गर्दै भौतिक पूर्वाधार, आर्थिक सामाजिक र साँस्कृतिक क्षेत्रको विकास गरी समृद्ध र अनुकरणीय स्थानीय तहको रुपमा फक्ताङलुङ गाउँपालिकाको सुन्दर भविष्य कोर्ने यस बजेटको आधारभुत सोच रहेको छ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

उपरोक्त आधारभूत सोच पुरा गर्न आगामी आर्थिक बर्षका लागि प्रस्तुत बजेटका उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेकाछन्।

- नेपालको वर्तमान संविधानको कार्यान्वयनमा नेपाल सरकारलाई सहयोग गर्ने,

- भौतिक पूर्वाधारको निर्माण तथा नागरिकको क्षमता अभिवृद्धि मार्फत रोजगारिका अवसरहरु बृद्धि गर्दै आर्थिक समानता कायम गर्ने,
- फक्ताङलुङ गाउँपालिकाको चौतर्फी विकासका लागि सरकारी स्रोत परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउने,
- गाउँपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरुबाट प्रदान गरिने सेवामा आम नागरिकको सहज पहुँच विस्तार गर्ने,
- विकासका हरेक क्रियाकलापमा नागरिकको सहभागितालाई सुनिश्चित गरी नागरिकको क्षमता विकास र स्रोतको उच्चतम उपयोगलाई सुनिश्चत गर्ने,

उल्लेखित सोच र उद्देश्य अनुरुपको उपलब्धि हासिल गर्न बजेटमा निम्न प्राथमिकताहरु निर्धारण गरिएकोछ।

- कृषि क्षेत्रमा व्यवसायीकरण,बजारीकरण तथा आधुनीकिकरण,
- भौतिक तथा आर्थिक पूर्वाधारको विकास,
- शिक्षा,स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाईमा लगानी बृद्धि गरी सामाजिक क्षेत्रको विकास,
- सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको साझेदारीबाट पर्यटन क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन,
- रोजगारी मुलक समावेशी आर्थिक विकास,
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार र सुशासन,
- वन,वातावरण र जलवायु परिवर्तन,
- मानव अधिकार, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सशक्तिकरण,

- समृद्ध फक्ताङलुङ गाउँपालिका बनाउनका लागि आवश्यक बहु बर्षीय ठुला प्रकृतिका योजनाहरु संचालनमा जोड,

अब म यस बजेटले गरेका प्रमुख व्यवस्थाहरुको संक्षिप्त विवरणहरु पेश गर्न चाहान्छु।

१. गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणका लागि रु ५० लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु।

२. फक्ताङलुङ गाउँपालिका र प्रदेश सरकारको साझेदारीमा समपूरक आयोजनाको रुपमा हाङवरुङ देखि पिथोङ साप्चुङ्वा हुँदै ईखाबु जोड्ने क्षेत्रीय सडक निर्माण का लागि रु ९१ लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु।

३. संघीय सरकारको विषेश अनुदान मार्फत गाउँपालिकाको वडा नं. ५ को श्री पार्वती माध्यामिक भवन निर्माणका लागि रु१ करोड ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

फक्ताङलुङ गाउँपालिका

४. सामुदायिक मोडलमा ५ शैयाको अस्पताल भवन निर्माण गर्नका लागि रु १ करोड ५० लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

५. तावा सिरान हुदैं पाथिभरा जाने सडक निर्माणका लागि रु १ करोड २० लाख बिनियोजन गरेको छु ।

६. लुन्थुङ स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माणका लागि रु ४० लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

७. गाउँपालिकाको कृषिजन्य बस्तुहरुको उत्पादन तथा बजारीकरणलाई थप सहज बनाउनका लागि एक थान कृषि एम्बुलेन्स खरिद गर्न रु २० लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

८. आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको लागि औषधी खरिद गर्न गाउँपालिकाबाट रु १५ लाख र संघीय सरकारबाट ११ लाख ८७ हजार गरी २६ लाख ८७ हजार बजेट विनियोजन गरेकोछु साथै सर्जिकल सामग्री खरिदको लागि रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

९. प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालय र करुणा फाउन्डेसन नेपालसँग त्रिपक्षीय लागत साझेदारीमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको परिक्षण गरी जन्मदोष पहिचान गर्दै अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण गरी शिक्षा, स्वास्थ्य, जीवीकोपार्जन, सशक्तिकरण र सामाजिकीकरणा लागि रु ४३ लाख ७० हजार बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

१०. डिकि छोलिङ्ग गुम्बा, ओलाङचुङगोला पुनः निर्माणका लागि रु ३० लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

११.गाउँपालिकाको उच्च भौगोलिक क्षेत्र घुन्सा र ओलाङ्चुङगोला याक, नाक चौरी प्रवर्द्धन गर्नका लागि रु १५ लाख रकम विनियोजन गरेकोछु ।

१२.वडा नं. १,२ र ३ मा सुन्तला, कागती खेती प्रवर्द्धन तथा क्षेत्र विस्तार कार्यक्रमका लागि रु १० लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

१३. वडा नं ६ मा स्याउ खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रमका लागि रु ५ लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु।

१४.वडा नं. १,२ र ३ मा कफी कफी प्रवर्द्धन कार्यक्रमका लागि रु २१ लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

१५.अलैची खेती प्रवर्द्धन तथा क्षेत्र विस्तार कार्यक्रमका लागि लागि रु ५० लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

१६.सुनदेवी माबिमा डिजिटल सिकाइ सामाग्री र अनलाईन /अफलाइन मोडलबाट पठनपाठनका लागि रु ५ लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

१७.गाउँपालिकाको वडा नं. ५ मा निर्माणाधिन कृषि तथा पशु अनुसन्धान केन्द्रको पूर्वाधार विकास तथा उत्पादन बृद्धि गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

१८.विपद् व्यवस्थापन राहत, उद्धार तथा प्रकोप व्यवस्थापनका लागि रु २० लाख साथै विपदमा परि मृत्युहुने परिवारका लागि तत्कालै राहत स्वरुप ५० हजार आर्थिक सहायता दिन आवश्यक वजेट आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

१९.प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत रोजगारी सृजना गर्नका लागि रु २३ लाख ७२ हजार बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

२०. गाउँपालिकाका आधारभूत तथा माध्यामिक तहमा स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान विशेष शिक्षा परिषद अन्तर्गतका शिक्षक/ कर्मचारीहरु समेतका लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

२१. शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत कक्षा ८ र १०का बिद्यार्थीलाई **Day Borders** को संचालनका लागि आवश्यक बजेट बिनियोजन गरेकोछु ।

२२. सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुले खाईपाई आएको तलब रु २७०००।– लाई थप गरी नेपाल सरकारले सहायकस्तर चौंथोलाई तोके बमोजिमको तलब रु ३२९०२ ।- कायम गर्न आवश्यक बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

२३.लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

२४. गाउँपालिकाका प्रशासनिक खर्च, जनप्रतिनिधीको सुविधा तथा अन्य कार्यालय व्यवस्थापनमा बजेट विनियोजन गरेको छु कक्षा ८ र १० को अङ्ग्रेजी, गणित र विज्ञान कोचिङ कक्षा संचालन गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२५. नेपाल सरकारले कक्षा १ देखि ५ सम्मका लागि दिदै आएको दिवा खाजामा गाउँपालिका अनुदान थपका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

२६.विभिन्न शाखामा कार्यरत स्थायी तथा करार कर्मचारीहरुलाई कार्यसम्पादन मुल्यांकन गरी कार्यसम्पादन उच्च बनाउनका लागि तलब भत्ता तथा सेवा सुविधाको व्यवस्था गरेकोछु ।

२७.ताप्लेजुङ जिल्लामा संचालित विभिन्न पत्रपत्रिका तथा रेडियोहरुलाई दिईदै आएको अनुदानलाई निरन्तरता दिईएकोछु ।

२८.गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरुमा गरी रु ३ करोड ४० लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

२९.कृषि तथा पशुपंक्षी शाखा अन्तर्गत एकमुष्ठ रु १ करोड बजेट विनयोजन गरेकोछु ।

३०. शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा अन्तर्गत रु ४ करोड बजेट विनयोजन गरेकोछु।

३१. सबै जातजाती भाषा, धर्म सस्कृतीको संरक्षणका लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्न बजेट व्यवस्थापन गरेकोछु ।

३२.प्रदेश सरकारससँगको साझेदारीमा विभिन्न विद्यालयहरुलाई अनुदानको व्यवस्था गरेकोछु ।

३३.कर्मचारीलाई उत्प्रेरित गरी कार्यसम्पादन उच्च राख्दै सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटो छरीतो तथा सरल ढङ्गले प्रवाह गर्नका लागि प्राविधिक कर्मचारीहरुलाई दिदै आएको फिल्ड भत्ता साथै प्रोत्साहन भत्तालाई निरन्तरता दिएकोछु ।

३४. भाषा शिक्षक, बाल बिकास र बिद्यालय कर्मचारीहरुले संघीय अनुदान सहित विगतको आर्थिक वर्षमा रु १७२५० खादै आएकोमा अब रु २०००० कायम गरेको छु ।

३५. बाल विकास, भाषा,कार्यालय सहयोगी, विद्यालय लेखा कर्मचारीहरुलाई समयानुकुल हुने आवश्यक तलव भत्ता पुनरावलोकन सम्बन्धि व्यवस्था गरेकोछु ।

३६.ग्रामीण जीवनलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र शान्त बनाउने प्रयोजनार्थ गाउँ प्रहरी व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

३७.संघीय तथा प्रदेशको आवधिक योजना तथा लक्ष्यलाई परिपूर्ती गर्न सबै क्षेत्र र वर्गमा बजेटलाई समेट्ने प्रयास भएकाछन् ।

३८.अब म गाउँपालिका र वडाबाट बिनियोजित बजेटको बिस्तृत विवरण पेश गर्न चाहान्छु ।

आ.व. २०८२।८३ को अनुमानित कुल बजेट					
क्र.सं.	बजेटको स्रोत	संघीय सरकार	प्रदेश सरकार	फक्ताङलुङ गा.पा.	जम्मा
१	वित्तीय समानीकरण	११२३०००००	९५६९०००		१२१८६९०००
२	राजश्व बाँडफाँड	१३४००००००	९५९८०००		१४३५९८०००
३	सशर्त अनुदान	२१९४०००००	१३१४२०००		२३२५४२०००
४	विशेष अनुदान	२०७०००००			२७० ०००००
५	समपूरक अनुदान	९१०००००	१६००००००		२५१०००००
६	आन्तरिक आय			४९९१००१	४९९१००१
७	अनुमानित अल्या			५००००००	५००००००
९	अन्य संस्थागत अनुदान				०
कुल बजेट		४९५५०००००	४८३०९०००	९९९१००१	५५३८००००१

(अक्षरुपी पचपन्न करोड अड्तीस लाख एक रुपैया)

	बजेट सिलिङ २०८२।०८३	
१	गाउँपालिका स्तरीय योजनाहरु	२१५१००००
२	कृषि /पशु विकास शाखा	५० लाख
३	कृषि तथा पशु अनुसन्धान केन्द्र	६० लाख
४	एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम	४४ लाख
५	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद विकास शाखा	४ करोड
६	सामुदायिक अस्पताल भवन निर्माण	१ करोड ५० लाख
७	स्वास्थ्य शाखा	१ करोड
८	साझेदारी	१ करोड
९	वडा नं १	४५ लाख
१०	वडा नं २	५० लाख
११	वडा नं ३	५० लाख
१२	वडा नं ४	५० लाख
१३	वडा नं ५	५० लाख
१४	वडा नं ६	५५ लाख
१५	वडा नं ७	४० लाख
१६	वडा चालु खर्च (प्रत्येक वडालाई ८ लाख)	५६ लाख
१७	ईन्धन(योजना कार्यान्वयन)	५० लाख
१८	प्रशासकीय भवन	५० लाख
१९	सवारी साधन मर्मत	५० लाख
२०	फर्निचर फिक्चर्स	२० लाख
२१	मेशिनरी औजार खरिद	२० लाख
२२	खेलकुद तर्फ	१५ लाख

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

यो बजेट कार्यान्वयनका क्रममा देशको आर्थिक क्रियाकलापमा देखा पर्ने परिस्थिति अनुकुलता तथा स्रोत सुनिश्चितताको आधारमा योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा फक्ताङलुङ गाउँपालिकाको आगामी गाउँसभाबसी आवश्यकता अनुसार थप परिमार्जन गरिनेछ ।

अन्यमा फक्ताङलुङ गाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष २०८१।०८२ को बार्षिक कार्यक्रम तथा राजस्व र व्ययको अनुमान(बजेट) यस गरिमामय गाउँ सभामा प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गर्नु भएकोमा गाउँपालिका अध्यक्षज्यू, गाउँ कार्यपालिका एवं बजेट तर्जुमा का लागि अहोरात्र खटि बजेट बनाउन सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी कर्मचारीबर्ग प्रति धन्यवाद दिदै बजेट कार्यान्वयनमा सरोकारबाला सबैको सहयोगको अपेक्षा गर्दै यस गरिमामय गाउँ सभामा सहभागी हुने सबै गाउँ सभा सदस्यज्यूहरु प्रति सादर धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

‘‘धन्यवाद’’

फक्ताङलुङ गाउँपालिका